

PŘEDNÁŠKY

Středa 6. a 27. května 2015 od 17:00 hodin

POSELSTVÍ KAMENE aneb JAK VZNIKALY KARPATY

Co nám mohou prozradit horniny vznikající před desítkami a stovkami let o naši současnost? Horniny jsou mlčenlivými svědky geologické minulosti a procesů, které vedly k dnešní podobě našeho regionu. Ve svém objemu mohou horniny ukrývat i stopy dávno vyhynulého života na naší Zemi.

Mimořádná akce pro veřejnost bude doplněna velmi bohatým obrazovým materiálem. Součástí akce je komentovaná prohlídka geoparku a paleontologické miniexpozice ve vstupní hale hlavní budovy hvězdárny. Účastníci si budou také moci prohlédnout malé vzorky hornin nejen z regionu vnějších Západních Karpat.

Přednáší **Ing. Libor Lenža**, odborný pracovník Hvězdárny Valašské Meziříčí. Začátek již v 17:00 hodin. Délka akce včetně komentované prohlídky cca 120 minut.

* * *

Středa 20. května 2015 od 19:00 hodin

KDYŽ HVĚZDY TANČILY S BOHY aneb DÁVNOVĚKÁ KOSMOLOGIE

Ve starověku se učencům dostávalo pouze omezených znalostí o pozemské přírodě a vesmíru na nebeské klenbě. Vznik, současný vývoj a budoucí osud vesmíru byl tehdejšími učenými interpretován na mystických základech. Přednáška se zaměřuje na kosmologii obsaženou ve starověkých písemných památkách z Indie, Číny, Mezopotámie a Egypta.

Přednáší **Mgr. Radek Kraus**, odborný pracovník Hvězdárny Valašské Meziříčí.

AKCE

Pátek 15. května 2015 od 19:00 do 00:00 hodin

MEZIŘÍČSKÁ MUZEJNÍ NOC 2015

Již pošesté se město Valašské Meziříčí spolu s desítkami českých měst a obcí připojí k festivalu muzejních nocí, který vyhláší Asociace muzeí a galerií ČR ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR a Národním muzeem.

Účastníci budou mít možnost využívat k přepravě **Noční expres** neboli silniční vláček, na jehož trase bude i Hvězdárna Valašské Meziříčí. Pro návštěvníky bude připraveno pozorování noční oblohy s odborným výkladem, exkurze do objektů hvězdárny včetně historické Ballnerovy hvězdárny z roku 1929.

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ

Astronomická pozorování pro veřejnost - **KVĚTEN**:

PONDĚLÍ * ÚTERÝ * STŘEDA * ČTVRTEK * PÁTEK
ve 20:30 hodin (kromě pátků 1. a 8.)

Program pozorování:

Měsíc – od 1. do 5. května a od 20. do 31. května

Merkur – v první polovině měsíce

Venuše – po celý měsíc večer nad západním obzorem

Jupiter – po celý měsíc

Hvězdy a vícenásobné hvězdné systémy – po celý měsíc

Hvězdokupy, mlhoviny, galaxie – neruší-li příliš svým svitem Měsíc

PROJEKTY

V období od 1. do 15. května 2015 bude pokračovat program

NA HVĚZDÁRNĚ S KRTEČKEM,

který Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. připravila pro nejmenší návštěvníky ve spolupráci s Českou kosmickou kancelář a Městem Valašské Meziříčí.

Pro děti je připraveno krátké povídání o práci krtečka ve vesmíru a v areálu hvězdárny pak absolvují s krtečkem procházku Sluneční soustavou (za nepříznivého počasí ve vstupní hale hvězdárny).

V průběhu návštěvy hvězdárny se pak děti mohou protáhnout při plnění krtčích soutěží, např. hledání krtka, stavění rakety, apod.

Každá třída, která se zúčastní programu, se může zapojit do výtvarné soutěže **S krtkem na**

Hvězdárně Valašské Meziříčí. Soutěž bude vyhlášena ve dvou kategoriích (mateřské školy a základní školy).

Na pátek 15. května 2015 je pro děti z Valašského Meziříčí, které budou mít ten den vstup zdarma, připravený speciální **Den s krtkem na hvězdárně**.

Příjít mohou nejen v průběhu dopoledne se školkou či školou, ale také odpoledne v doprovodu rodičů, sourozenců, babiček a dědečků.

V rámci Dne s krtkem nabídneme např. prohlídku hvězdárny včetně dalekohledu a pozorování Slunce, prohlídku venkovních expozic, krtčí soutěže jako je výcvik krtka, oblékání do skafandru, malování apod.

Jednotlivé programy začínají v 9, 10, 11, 14, 15, 16 a 17 hodin.

* * *

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. a Krajská hvězdárna v Žilině pořádají v rámci projektu **Rozvoj přeshraniční kooperující sítě pro odbornou práci a vzdělávání** ve dnech 22. až 24. května 2015 ve Starých Hamrech, hotelu Charbulák přeshraniční seminář

POKROKY VE VÝZKUMU MEZIPLANETÁRNÍ HMOTY A ROZVOJ SPOLUPRÁCE.

Akce pojetá jako přeshraniční setkání odborníků a zájemců je určena nejen odborníkům v dané oblasti, pracovníkům hvězdáren, ale i pedagogům a pracovníkům vzdělávacích institucí, studentům a všem zájemcům o tuto oblast a spolupráci. Smyslem setkání je informovat o současných pokrocích výzkumu meziplanetární hmoty včetně výzkumů souvisejících. Dále také podpořit a rozvíjet pozorovatelské i odborné přeshraniční aktivity a kontakty, nadále podporovat a rozšiřovat existující kooperující síť pozorovatelů. Představit nové technické možnosti a perspektivy.

Součástí programu akce je také motivační noční pozorování a praktické činnosti. Akce si klade za cíl přímo podporovat a rozvíjet společné vzdělávání a spolupráci obyvatel příhraničních regionů. Předpokládáme, že bude vydán sborník sylabů zvaných přednášek.

Počet účastníků akce je s ohledem na finanční možnosti projektu stanoven na nejvýše 30. Bude rozhodovat datum přijetí přihlášek, budeme preferovat účastníky s pobytem po celou dobu akce.

Projekt je spolufinancován z Fondu Mikroprojektů Operačního programu příhraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007 – 2013.

Podrobnější informace o programu najdete na internetových stránkách Hvězdárny Valašské Meziříčí <http://www.astrovm.cz/>.

ZPRÁVY A ZAJÍMAVOSTI

KVĚTEN 1955

Výstavy

Počátkem května 1955 se Josef Doleček věnoval přípravě (2. a 3. května) výstavy, která mapovala 10 let činnosti Astronomické sekce Muzejní společnosti respektive pobočky České astronomické společnosti ve Valašském Meziříčí. Výstavu nazval v duchu doby, ve které vznikala „10 let budování“. Výstava byla instalována (6. a 7. května) asi na hvězdárně a byla tvořena panely s nalepenými fotografiemi a popisy. Datum vernisáže a počet návštěvníků je zahalen tajemstvím.

Astronomický kroužek

Po prvním měsíci existence astronomického kroužku se jeho členové pustili do výroby brýlových dalekohledů. Dále probíhal kurz vyhodnocování kvality optických soustav a stavu atmosféry pro astronomická pozorování. V rámci studia astrognosie bylo řešeno souhvězdí Lva. Podobně jako v předcházejícím měsíci se schůzky konaly jednou týdně.

Astronomické přednášky pro veřejnost

V květnu probíhaly další přednášky na téma Sluneční soustava. V přednáškovém sále „kulturního střediska na místním nádraží“ se uskutečnily přednášky na téma Venuše (4. května) a Mars (11. května).

A co vás čeká příště: Červen 1955

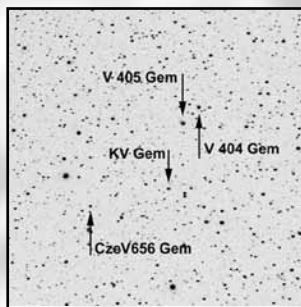
V příštím vydání letáčku se dozvíte podrobnosti o studijní cestě Josefa Dolečka po moravských a českých hvězdárnách, která vyvrcholila tajemnou schůzkou s Dr. Hubertem Sloukou a dalšími v Praze.

(Mgr. Radek Kraus, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

AKTUALITY

Pozorování proměnných hvězd – březen 2015

Měsíc březen je také možná z pozorovatelského hlediska ohodnotit jako úspěšný. Během **12 nocí** se podařilo získat **28 909 měření**. Velká hodnota je především způsobena sledováním pole zákrytové dvojhvězdy **KV Gem**, kde v poli se nachází další dva zákrytové systémy – **V404 Gem** a **V405 Gem**. Navíc se při pozorování podařilo **objevit** novou, pravděpodobně zákrytovou dvojhvězdu typu Algol – nyní označenou **CzeV656 Gem**. První změna byla zaznamenána 3. 3. 2015 – sestup do minima trvající necelé 3 hodiny s poklesem o 0,26 magnitudy. Později, 17. 3. 2015, se podařilo zaznamenat vzestup z minima trvající přes 4 hodiny. S největší pravděpodobností se bude jednat o algolidu s dlouhou periodou zákrytů a samotný zákryt bude trvat několik hodin, možná i s dlouhou zataškou v minimu. Určení periody a získání celé fázové křivky bude asi docela problematické a vyžádá si delší čas.

GJ 3236 Cas se rozdivočila a předvedla pět vzplanutí – 3., 18., 19., 20., a 23. března, což je rekord v době jejího ročního monitorování. Na základě dostatečného množství pozorovacího materiálu se pokusím sepsat publikaci k tomuto zajímavému systému.

Největší událostí tohoto měsíce ale byla erupce **NSVS 01031772 Cam**, která byla pozorována 7. března 2015. Došlo k ní těsně před pozorovaným sekundárním minimem, které bylo evidentně ovlivněno co do hloubky zákrytu. Čas minima erupcí nebyl ovlivněn. Ze světelné křivky je patrné, že erupce s největší pravděpodobností doznívá ještě po skončení sekundárního minima. Z těchto informací bude možné učinit určité závěry. Co je ovšem nejvíce zajímavé na této události, že se totiž tuto událost podařilo zaznamenat i na soukromé pozorovatelně Františkovi Bílkovi z Trhových Svinů. I tato událost si zaslouží podrobnější zpracování.

(Ladislav Šmelcer, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

PROGRAMOVÝ ZPRÁVODAJ HVĚZDÁRNY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ, PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE A VALAŠSKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Vydává Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.: Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
tel./fax: 571 611 928; E-mail: info@astrovm.cz; URL: www.astrovm.cz

Sazba a tisk: Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.

**HVĚZDÁRNA
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ**
KVĚTEN 2015

Erupce a filament 15. dubna 2015

(foto: nahoře - Hvězdárna Valašské Meziříčí, dole - SDO)